

SÈRIE 1**1. Exercici de traducció**

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«Els germànics, havent sentit una cridòria darrere l'esquena, es van llançar fora del campament i, en arribar a la confluència del Mosa i el Rin, alguns, que es precipitaren al riu, moriren vençuts pel cansament i per l'embranchida del riu.»

OPCIÓ A**2. Exercici de morfosintaxi**

a) El sintagma *lassitudine et ui* fa la funció de complement agent inanimat del participi *oppressi* (també és correcte dir que fa d'ablatiu de causa).

b) El nexa subordinant *cum* introdueix una oració subordinada adverbial temporal-causal (*cum* històric).

Es justifica perquè el predicat verbal està en pretèrit plusquamperfet de subjuntiu.

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

Les respostes correctes són les següents:

a) *quòrum*;

c) *placebo*

b) *vis còmica*

d) *ex aequo*

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant.

Des de l'illa de Tènedos (on els grecs, fingint que havien abandonat el setge de Troia, s'havien ocultat) surten dos serpents per a castigar Laocoont, sacerdot de Neptú. Els serpents, primer, ataquen el sacerdot i els seus dos fills, que sacrificaven un toro en un altar vora el mar; després, es dirigeixen a un temple de Minerva i es refugien als peus de l'estàtua de la deessa.

Els troians interpreten aquest atac com a càstig diví, perquè Laocoont s'havia oposat fermament a la intenció d'introduir el cavall de fusta a la ciutadella: mentre uns troians opinaven que era una ofrena dels grecs a la deessa, Laocoont i altres troians temien que fos un engany dels grecs (sospitaven, especialment, d'Ulisses). A més, Laocoont, enfurismat, havia clavat una llança al cavall, des d'on s'havia sentit un gemec.

Aquest gemec hauria d'haver posat en guàrdia els troians, però el destí va impedir que en fessin cas: es van presentar de seguida, enmig d'una gran cridòria, uns pastors troians que portaven presoner un jove grec, Sinó, que s'havia quedat a Troia com a esquer per a enganyar els troians i aconseguir que introduïssin el cavall de fusta a la ciutat (objectiu que aconseguí, i que va representar la fi de la ciutat troiana).

Virgili va formar part del cercle literari de Mecenas, amic i conseller d'August, en el qual també participaren els poetes Horaci i Properci. Mecenas, mitjançant un tracte familiar i els seus favors personals als homes de lletres, volia influir en els escriptors del seu cercle perquè fossin propagandistes de la política i la persona d'August.

En el seu poema èpic Virgili posava en relació la grandesa de la Roma d'August amb un pretès passat mític: feia del protagonista del seu poema èpic, Eneas, fill de Venus, l'avantpassat llegendari de la família d'August, de manera que li donava una ascendència divina. A més, va incloure a l'obra, a través de diverses profecies que s'hi esmentaven, clares referències a August com a futur sobirà universal.

OPCIÓ B**2. Exercici de morfosintaxi**

- a)** La construcció formada per *post tergum clamore audito* és un ablatiu absolut. Consisteix en un participi en ablatiu concordat amb un substantiu també en ablatiu (OPCIONAL: aquí el participi porta el complement circumstancial *post tergum*).
- b)** El pronom *qui* introdueix una oració subordinada adjectiva (de relatiu). El seu antecedent és *nonnulli* (que es refereix a *Germani*), amb el qual concorda en gènere i nombre (OPCIONAL: en aquest passatge, també en cas).

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

Les respostes correctes són les següents:

1. d) Horaci	3. a) Ovidi
2. c) Terenci	4. a) Ciceró

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant.

La *Colonia Iulia Vrbs Triumphalis Tarraco* va rebre aquest nom al segle I aC, quan fou distingida amb la categoria administrativa de colònia.

Segons la tradició, Publi Corneli Escipió Africà va instal·lar, sobre un antic poblat iber, un assentament romà a la part alta del turó l'any 217 aC (per això es diu que Tàrraco és *Scipionum opus*). Aquest assentament va ser el centre de les operacions militars romanes contra els cartaginesos i llurs aliats durant la Segona Guerra Púnica (218-201 aC).

Acabada aquesta guerra, l'assentament romà es va anar engrandint estenent-se cap a la plana i va ser dotat de les grans construccions públiques pròpies d'una ciutat romana; d'aquesta manera s'arribaria a convertir en la capital de la província de la *Hispania Citerior* i, més tard, de la *Tarraconensis* (ca. 27 aC).

Un altre fet històric important relacionat amb la ciutat fou la presència en ella d'August, que s'hi va instal·lar, amb motiu de les guerres càntabres, durant tres anys (27-24 aC), de manera que, durant aquell període de temps, Tàrraco va ser *de facto* la capital de l'Imperi romà. Aleshores es va iniciar un gran projecte urbanístic que volia donar a la ciutat el caràcter monumental adient a la seva categoria, projecte que va culminar amb la construcció de l'amfiteatre (segle II dC).

La topografia de la zona, però, va provocar que l'estructura urbanística de Tàrraco no fos la típica de les ciutats romanes, ja que va ser necessari esglaonar-la en una sèrie de grans terrasses, envoltades per una muralla: a la terrassa superior es va edificar un temple dedicat a August (se'n conserven restes sota la catedral), la plaça de representació i el fòrum provincial; més avall, el circ (edificat dins la ciutat) ocupava tota una terrassa dividint la ciutat en una part alta i una part baixa; a les terrasses inferiors hi havia les termes i el fòrum de la colònia. A la part més baixa, ja fora de la muralla, hi havia el teatre (del qual es conserven poques restes), el port (molt poc estudiat), l'amfiteatre, tres aqüeductes (dels quals resta en peu el de Les Ferreres) i la Via Augusta (antiga Via Hercúlea).

SÈRIE 5**1. Exercici de traducció**

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«Mentrestant, els ubis, que anteriorment havien lliurat ostatges a Cèsar, li comuniquen que els sueus concentren totes les tropes en un mateix lloc. En assabentar-se d'això, (Cèsar) organitza l'aprovisionament de blat, tria un lloc idoni per al campament i ordena als ubis que retirin dels camps els seus ramats i que es dirigeixin a les places fortes.»

OPCIÓ A**2. Exercici de morfosintaxi**

L'estructura sintàctica *Suebos in unum locum omnes copias cogere* és una oració subordinada substantiva d'infinitiu. Fa de complement directe de *nuntiant*.

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

Les respostes correctes són les següents:

a) <i>alea iacta est</i>	c) <i>quòrum</i>
b) <i>persona non grata</i>	d) <i>accessit</i>

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

La redacció següent és únicament un model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant.

A partir del llibre segon de l'*Eneida*, Eneas, que ha estat molt ben acollit a la ciutat de Cartago per Dido, davant la insistència de la reina, narra en un banquet la desfeta de Troia. Comença amb l'ardit de l'anomenat *cavall de Troia*, que s'esmenta en aquest text.

L'ardit és tramut per l'heroi aqueu Ulisses, inspirat per la deessa Pal·las, i representa, després de molts anys de setge, la causa de la ràpida caiguda de Troia en mans dels grecs. Aquests simulen que es retiren, s'amaguen amb les naus a la propera illa de Tènedos i deixen a la platja de Troia un enorme cavall de fusta com a presumpte ofrena en favor d'un bon retorn als seus països respectius. Però, a l'interior del cavall, s'hi han amagat alguns dels millors guerrers grecs.

Els troians creuen que el cavall és una ofrena a Minerva i alguns d'ells proposen introduir-lo a la ciutatella; però altres, especialment Laocoont (que, enfurismat, clava una llança al cavall), s'hi oposen perquè consideren que, venint dels grecs, ha de ser un parany. Un grec anomenat Sinó, que havia restat a la costa de Troia per donar credibilitat a l'engany, explica als troians que havia fugit del sacrifici a què l'havia destinat Ulisses i els convenç que el cavall de fusta és una expiació de la profanació de l'estàtua de la deessa Pal·las (el famós Pal·ladi, que havien robat del temple de Troia). Aleshores, a més, dos serpents vinguts de Tènedos maten Laocoont i els seus dos fills. Això fa creure a alguns troians que és un càstig diví per haver clavat la llança al cavall, i convencen tothom d'entrar-lo a la ciutat; per aconseguir-ho, però, caldrà esbotzar els murs i arrossegar-lo amb esforç (aquesta és l'escena que es descriu al text que es comenta). Cassandra també vaticina llavors la desfeta de Troia, però, com sempre, ningú no la creu. Aquella mateixa nit Troia caurà.

OPCIÓ B**2. Exercici de morfosintaxi**

El nexa *ut* introdueix una oració subordinada substantiva. Fa de complement directe d'*imperat*.

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

Les respostes correctes són les següents:

a) V; b) V; c) F; d) F.

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

La redacció següent és únicament un model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant.

A partir d'un possible nucli iber, l'assentament de la Tàrraco romana va ser establert, segons la tradició, l'any 217 aC per Publi Corneli Escipiò Africà —per això diu Plini que Tàrraco és *Scipionum opus*— i va esdevenir la base principal de les campanyes militars romanes a la Segona Guerra Púnica (218-201 aC). Acabada aquesta guerra, a partir del campament romà que estava ubicat a la part alta del turó, es va construir una ciutat, i s'hi van fer les primeres grans obres públiques, especialment les muralles.

Al segle I aC la ciutat aconseguí la categoria de colònia i, poc després, prengué el nom de *Colonia Iulia Vrbs Triumphalis Tarraco*; també es va convertir en capital de la província de la *Hispania Citerior* i, més tard, de la *Tarraconensis* (ca. 27 aC). August s'hi va instal·lar durant tres anys (27-24 aC), mentre dirigia les guerres càntabres, i Tàrraco esdevingué durant aquell temps la capital de l'Imperi romà. A partir d'aquell moment s'inicià un programa destinat a dotar la capital de la província del nivell urbanístic i monumental adient, que va començar amb la transformació de la Via Hercúlia en Via Augusta i va culminar amb la construcció, fora de les muralles, de l'amfiteatre al segle II dC.

El difícil relleu geogràfic de la zona va provocar que la ciutat s'apartés de l'estructura urbanística típica de les ciutats romanes, ja que es va esglaonar en una sèrie de grans terrasses: el circ ocupava tota una terrassa dins la ciutat dividint-la per la meitat; a la terrassa superior es va edificar un temple dedicat a August (es troba sota la catedral actual), la plaça de representació i el fòrum provincial; a les terrasses inferiors hi havia la zona residencial, les termes i el fòrum de la colònia. Fora de la muralla hi havia el teatre, l'amfiteatre, el port i tres aqüeductes que proveïen d'aigua la ciutat (dels quals resta en peu l'aqüeducte de les Ferreres).